

ENO SAUNALAHTI 2
kivikautisen asuinpaikan koekaivaus 2008

Päivi Kankkunen

Museovirasto - arkeologian osasto - koekaivausryhmä I

sisällys

arkistotietoja	2
tiekarttaote	3
peruskarttaote	4
johdanto	5
sijainti ja topografia	6
vesistöhistoria	6
kaivausmenetelmä	7
havainnot koejasta	7
koekuopat	8
koekuoppien vaaituslista	8
kivirakenne koekuopassa	9
merkkejä transgressiosta?	10
löydöt	10
tiivistelmä	10
negatiivit	11
diat	12
digikuvat	12
valokuvasivut	13-16
kartat	17-30

ENO SAUNALAHTI 2

kivikautisen asuinpaikan koekaivaus 2.-13.6. ja 8.-12.9.2008

Arkistotiedot

Kunta: Eno

Kylä: Eno

Kohde: Eno Saunalahti 2, muinaisjäännösrekisterin numero 1000008325

Tila ja maanomistaja: RN:o 133:28, UPM-Kymmene oyj (Esko Venejärvi, UPM-Kymmene oyj, Metsä, Penttilä, 80220 Joensuu)

Sijainti: Enon luterilaisesta kirkosta noin 18 km pohjoisluoteeseen

Peruskartta: 4331 01 UKKOLA

Yhtenäiskoordinaatit: p = 6986826, i = 3657632, z = 95-100 m mpy

Aiemmat tutkimukset: Petro Pesonen, inventointi 2003
Petro Pesonen, koekaivaus 2007

Aiemmat löydöt: KM 36721: 1-3 (kvartsi-iskoksia 14 kpl)

Tutkittava tontti vuonna 2008 oli kooltaan 4550 m², kaivausalueet yhteensä 24 m²

Kertomukseen liittyvät löydöt: KM 37439:1-88

Mustavalkonegatiivit: F145330:1-40

Diat: D61236:1-8

Digikuvat:DG340:1-19

Kartat:

s. 17 yleiskartta, 1:1000, A4

koeoja – tasokartat:

s. 18 yksityiskohtakartta, hieman yli 10 cm mineraalimaan pinnasta, ruudut 49/496-497,1:10,A4

s. 19 pinta- ja pohjavaaituskartta,1:50,A4

s. 20 profiilikartta linjalta x = 49, ruuduista 496-497,1:10,A4

koekuoppa 14:

s. 21 tasokartta 30 cm, 1:10,A3

s. 22 tasokartta 40 cm, 1.kivikerran pinta,1:10,A3

s. 23 tasokartta 1. kivikerta,1:10, A3

s. 24 tasokartta 2. kivikerta,1:10,A3

s. 25 tasokartta 3. kivikerta,1:10,A3

s. 26 tasokartta 4. kivikerta,1:10,A3

s. 27 tasokartta 5. kivikerta,1:10, A3

s. 28 tasokartta 6. kivikerta,1:10,A3

s. 29 tasokartta 7. kivikerta,1:10,A3

s. 30 yleiskartan kopio, johon merkitty rauhoitukseen jäävä alue,1:1000,A4

Johdanto

Enon Saunalahden kivikautinen asuinpaikka löytyi vuonna 2003 Petro Pesosen tekemässä inventoinnissa. Vuonna 2006 Petro Pesosen tehtävänä oli Enon Saunalahden muinaisjäännösalueen laajuuden selvittäminen rantarakentamiselle suunnitellulla alueella, tonteilla 7:1-3 ja 9:1-4. Hän ei kuitenkaan tutkinut rakennuspaikkaa 7:1 (RN:o 133:28). Vuoden 2007 koekaivausten yhteydessä Petro Pesonen löysi ennestään tuntemattomalle kivikautiselle asuinpaikalle kuuluvia löytöjä tarkastaessaan alueelle (tonttien 7:1 ja 7:2 = 133:28 ja 133:29 rajalle) tehtyä vesi- ja viemärikaivantoa. Päivi Kankkunen tarkasti kohteen 21.8.2007. Tehtyjen maastohavaintojen perusteella alueella on kiinteä muinaisjäännös. Kohde sijaitsee Pesosen tutkimasta Saunalahden kivikautisen asuinpaikan luoteisrajasta vain noin 40 m luoteeseen, mutta koska tällä välillä on jyrkkä maastonkohta, on uusi kohde erotettu topografisin perustein omaksi kohteekseen Saunalahti 2. Kohde otettiin Museoviraston koekaivausryhmän ohjelmaan ajalle 2.-13.6.2008. Ryhmän tehtävänä oli selvittää muinaisjäännöksen laajuus tontilla RN:o 133:28.

Saunalahden alueella on kivikautisen asuinpaikan lisäksi historialliseen aikaan sijoituvia jäännöksiä, mm. tervahauta. Mainiemen edustalla olevassa kapeassa salmessa on käyty Suomen sodan 1809 taisteluita. UPM on kartoittanut omistamillaan alueilla olevia esihistoriallisia ja historiallisia muinaisjäännöksiä.

Koekaivauksen yhteydessä kesäkuussa löytyi kaivausjakson viimeisinä päivinä koekuopasta nro 14 kivirakenne, jota ei ehditty tutkia. Rakenne suojattiin ja sen palasivat tutkimaan loppuun ajalla 8.-12.9.2008 Kreetta Lesell ja Päivi Kankkunen.

Kaivauksen piirtäjänä toimi HuK Tommy Sjöblom, tutkimusavustajana fil.yo Jari-Matti Kuusela ja kaivajina fil.yot Lauri Mäntylä ja Janne Rantanen. Kaivauksen johti allekirjoittanut.

Helsingissä, 2.12.2008

Päivi Kankkunen

Sijainti ja topografia

Asuinpaikka sijaitsee Pielisen Rukaveden Saunalahden pohjoisrannalla, Ahvenisen virrasta 400 metriä pohjoiseen. Asuinpaikkalöytöjä on Mainiemestä sekä Saunalahden pohjoisrannan pienillä niemikkeillä, Saunalahden pohjukassa sekä Mainiemen ja Pappilanniemen välissä olevan lahden länsirannalla. Pesonen on arvioinut asuinpaikan laajuudeksi lähes 20000 neliometriä vuosina 2006-2007 rakentamisen takia tehtyjen koekaivausten perusteella. Löytöjä on tienleikkauksesta, tuulenskaadoista sekä koekuopista. Paikalla on koekaivausten perusteella tulkittu olevan kaksi eri korkeustasolla olevaa löytövyöhykettä.

Saunalahti 2 –asuinpaikan eteläranta pistää pienenä niemekkeenä Saunalahteen. Jyrkän, osin sortuneen rantapenkereen yläpuolella on pienehkö tasanne. Tämä tasanne ei ulotu heti vieressä, idässä, olevalle pumppuasemalle. Tasanteelta maasto nousee loivasti lyhyen matkan pohjoiseen, ja sitten on jälleen kapeahko tasanne ennen kuin rinne nousee jyrkästi pohjoisessa olevalle metsätielle ja edelleen uuden tie-, vesi- ja viemäriinjan pohjoispuolella olevalle maaston korkeimmalle kohdalle. Tontin 133:28 länsiosaan tasanteet eivät ulotu, vaan rinne on täällä koko matkallaan pohjoisesta järveen hyvin jyrkkä. Tälle alueelle ei kaivettu koekuoppia.

Asuinpaikka-alue (Saunalahti ja Saunalahti 2) on mäntykangasta, jota nykyisin halkoo vesi- ja viemäriinjat sekä uudet tiet. Tonttien 133:28 ja 133:29 välillä on pumppuasema. Vanhaa Pappilanniementietä on paikoin parannettu. Asuinpaikka-alueen pohjoisosassa, Pappilanniementien vieressä kohoaa maaston korkein kohta, josta on näköala varsin laajalle pienelle Saunalahdelle, Ahvenisenvirrälle ja laajalle Rukavedelle (F145330:1-5).

Maaperä on lähinnä järveä hienoa hiekkaa ja ylempänä rinteessä soraa. Rannassa on jyrkkä pengeri, joka osin on hiekkaa ja osin soraa. Kaivausajankohtana kesäkuussa veden pinta oli hyvin korkealla ja taas syyskuun tutkimusajankohtana varsin alhaalla.

Vesistöhistoria

Pielisen rannansiirtymistä ovat pohtineet geologit Hannu Hyvärinen sekä Arto Miettinen ja arkeologeista Kaarlo Katiskoski ja Timo Jussila. Heidän tutkimuksiensa mukaan Pielisen rannansiirtyminen voidaan tiivistää seuraavasti, lainaus on suoraan Arto Miettisen artikkelista, suluissa olevat tekstikohdat sekä ajoitusten kalibroinnit ovat Timo Jussilan.

”Pielinen kuroutui Yoldiamerestä jääjärveksi noin 9800 vuotta sitten (9250 eKr.) ja sen lasku-uomana toimi aluksi Uimaharju. Kuposenvaaran uoma avautui noin 100 vuotta myöhemmin (9150 eKr.), jolloin vedenpinta laski Pielisen altaassa noin kuusi metriä ja Uimaharjun kynnys jäi kuiville. Jääjärvi oli laajimmillaan noin 9600 vuotta sitten (9000 eKr.) jolloin jään reuna sijaitsi Nurmeksen seudulla. Järven kaakkoispäässä vedenpinta nousi transgression seurauksena Uimaharjun kynnyksen yli noin 9000 (8250 eKr.) vuotta sitten (ns. P2 järvivaihe). Molemmat uomat olivat samanaikaisesti toiminnassa, joskin Kuposenvaaran toiminta heikkeni vähitellen. Jään reunan peräännyttyä luoteisen Kalliojärven vedenjakajan ylitse avautui yhteys Sotkamon jääjärveen. Pielisen-Sotkamon yhteistä jääjärvivaihetta kesti noin 300 vuotta, kunnes jääjärvi purkautui Kattilamäen kynnyksen paljastuttua noin 9200-9300 vuotta sitten (8600-8500 eKr.). Tällöin Pielinen kuroutui lopullisesti itsenäiseksi järveksi (ns. P1 järvivaihe) ja sen lasku-uomaksi tuli Maanselän Kalliojärvi, joka oli

toiminnassa noin 500 vuotta Uimaharjun puhkeamiseen saakka. Tämän jälkeen Pielisen altaassa on vallinnut nykypäivään saakka jatkuva regressio ja varsinkin järven luoteispäässä on suuria maa-alueita paljastunut veden alta. Nämä savipohjaiset alueet on suurelta osin otettu viljelyskäyttöön.” Pielisen myöhempiä vesistöhistorian vaiheita ei ole selvitetty.

Kaivausmenetelmä

Tutkittavalle tontille paalutettiin koeoja alimman rantaterassin juureen, lähelle Päivi Kankkusen tarkastusmatkallaan syksyllä 2007 löytämiä kvartseja. Koeoja oli metrin levyinen ja kahdeksan metriä pitkä. Koordinaatisto oli pääilmansuuntien mukainen, mittauskulmana lounaiskulma. Koeojan lisäksi paalutettiin neliömetrin suuruisia koekuoppia, joita ei kuitenkaan tiheän pienen puuston vuoksi sijoitettu koordinaatistoon vaan ne kartoitettiin erikseen.

Koekuopista ja koeojasta poistettiin turve lapiolla, jonka jälkeen koeoja kaivettiin pelkoilla 10 cm:n kerroksissa. Seuloja ei ollut käytössä. Löydöt otettiin talteen neliömetrin tarkkuudella, kymmenen senttimetrin kerroksissa. Dokumentoinnin jälkeen koekuoppiin kaivettiin vielä lapiolla tarkastuspistot. Avatut alueet peitettiin, poikkeuksena koekuoppa nro 14, joka dokumentoinnin jälkeen suojattiin muovilla odottamaan syksyn tutkimuksia. Koekuopan 14 täyttämistä syyskuun tutkimusten jälkeen lupasi huolehtia UPM-Kymmenen metsätalousesimies Mauri Korhonen.

Kaivaukselle siirrettiin korkeus Saunalahden (Rukavesi) pinnasta. Rukaveden korkeus oli 11.6.2008, 94,43 m mpy. Kaivauksen kiintopiste sijoitettiin pumppuaseman lähellä olevaan kantoon ja sen korkeus on 98,40 m mpy. Koneen lukema kiintopisteelle oli 222. Syksyllä koekuoppaa 14 kaivettaessa koneen lukema kiintopisteelle oli 066. Koekuopista on vaatuslista sivulla 8.

Havainnot koeojasta

Koeoja, ruudut 49-50/492- 499 sijoitettiin alimman terassin juureen, itä-länsi –suuntaan (DG340:6). Löytöjä on koko koeojan alueelta, runsaimmin sen keskivaiheilta, ruuduista 49-50/496-497.

Koeojan keskivaiheilla, koordinaattipisteen 50/497 ympärillä oli kiviä löyhästi. Kivet olivat pieniä, jonkin verran palaneita, mutta palanutta maata ei siinä kohdassa ollut. Kiveyksestä löytyi kvartseja.

Kiveyksen kohdalle laajennetuissa kahdessa ruudussa 49/496-497 oli selvää ja vahvaa kulttuuri- ja likamaata jo noin tasossa 15 cm, tästä maasta löytyi palanutta luuta ja kvartseja. Kulttuurimaata oli erityisen vahvasti profiilin x = 49 vieressä. (kartta s.18,F145330:10, DG340:9).

Koeojan ruudussa 50/499, profiilia x = 50 vasten ilmaantui noin 35 cm:n syvyydellä mineraalimaan pinnasta normaalin värisen ruskean rikastuneen alta punertavaa kulttuurimaata. Tästä löytyi kerrosta 30-40 cm kaivettaessa kvartseja ja –iskos. Puhdas maa tuli esille 70 cm:n syvyydellä. Kulttuurimaan paksuus oli tässä kohdassa noin 20 cm alkaen noin 35 cm:n syvyydeltä (F145330:9, DG340:11).

Ruudussa 50/492, etenkin tasossa 30 cm erottui vaalean punerva läikkä vaaleaa pohjamaata vasten hyvin (F145330:6, DG340:15). Pieni osa läikästä oli ruudun 50/493 puolella. Läikän koko oli noin 90x50 cm ja sen suunta oli koillisesta lounaaseen. Läikkä oli muodoltaan pyöreän soikea. Läikästä ei tullut löytöjä ja se loppui noin 70 cm:n syvyydellä.

Koekuopat

Neliömetrin suuruisia koekuoppia kaivettiin 14 . Löytöjä saatiin kymmenestä koekuopasta, mutta vain kahdessa koekuopassa havaittiin ihmisen aiheuttamia maaperän värjäymiä. Koekuopasta 14 löytyi maanvärien lisäksi kiveys (katso seuraava luku). Koekuopan 1 itäreunassa havaittiin likamaaläikkä, joka tuli esille noin 15 cm:n syvyydellä. Likamaata oli noin 15 cm:n vahvuinen kerros. Tästä koekuopasta löytyi kaksi kvartsiesinettä, kvartsikaavin ja 29 kvartsi-iskosta.

Muissa koekuopissa oli löytöinä kvartsi-iskoksia, muutama kvartsikaavin sekä koekuopasta nro 5 hiotun kiviesineen kappale.

Koekuoppien vaaituslista:

Koekuoppa 1: 100,29 m mpy	Kk 8: 100,56
Kk 2: 100,79	Kk 9: 100,67
Kk 3: 99,87	Kk 10: 101,78
Kk 4: 98,61	Kk 11: 101,72
Kk 5: 99	Kk 12: 96,95
Kk 6: 97,74	Kk 13: 99,33
Kk 7: 99,49	Kk 14: 97,15

Kivirakenne koekuopassa 14

(kartat sivuilla 21-29)

Koekuoppaa nro 14 oli kaivettu noin 30 cm, kun sen pohjalle tehtiin lapiolla tarkastuskuoppa. Tarkastuskuopasta tuli esille punertavaa, palanutta hiekkaa ja hiiltä sekä särmikkäitä kvartsiittikappaleita (F145330:12, DG340:13). Koekuoppaa laajennettiin etelään ja itään puoli metriä. Koekuopan maaperä oli hienoa hiekkaa. Laajennus kaivettiin lapiolla lähes samaan tasoon kuin koekuoppakin, viimeiset viisi senttimetriä pelkoilla (F145330:20, DG340:1). Koekuopasta esiin tullut kiveys palattiin kaivamaan loppuun syyskuun alussa.

Kiveyksen pintakivet paljastuivat noin 40 cm:n syvyydellä. Vain kiveyksen eteläosassa näkyi kiviä, suurimmassa osassa aluetta ei ollut kiviä. Kivet olivat eri kokoisia; länsiosassa suurimmat. Tulevan kiveyksen alue hahmottui puhdasta pohjahiekkaa vastaan soikeahkona ruskean hiekan alueena, joka keskivaiheilla oli noin 30x40 cm:n suuruinen nokimaaläikkä. Ruskean hiekan alue oli kooltaan 240x140 cm ja se oli koillinen-lounas –suuntainen (F145330:16, DG340:14). Kiveyksen pintaosassa näkyvät kivet olivat hyvin hauraita ja palaneita ja särmikkäitä. Pintaosassaan kiveys hahmottui pyöreähkön muotoiseksi. Se näytti ulottuvan osin itä- ja pohjoisosissaan profiileihin (F145330:17, DG340:15, D61236:1).

Ensimmäinen koko kiveyksen käsittävä alue oli toisen kivikerroksen pinta. Kiveys väreineen hahmottui siinä soikeana, edelleen koillis-lounais –suuntaisena. Sen lounaisosassa oli 30x35 cm:n suuruinen kivetön alue. Kivet olivat hyvin erisuuruisia, särmikkäitä ja voimakkaasti palaneita, mutta tiiviisti ladottuja. Tasossa kivien välissä ei kuitenkaan näkynyt palanutta maata. Kiveyksen lounaisreunaan muodostui melko suoralinjainen nokialue, jossa oli näkyvillä joitakin nokihippuja. Kiveyksen pohjoisosassa oli tässä vaiheessa näkyvillä toinen nokimaa-alue (F145330:17,19; D61236:1, DG340:15,17).

Kiveyksen kolmas kivikerta oli kaikkein tiivein (F145330:21-23,25-26; D61236:2-4). Kiveys hahmottui hyvinkin suorakulmaisena, sen itä-, lounais- ja luoteisreunoilla olivat suuret kivet. Vain tässä tasossa näkyi hieman punaiseksi palanutta maata kiveyksen länsireunalla. Kiveys oli aivan tiivis itä- ja koillisosissaan, länsireunalla hieman harvempi. Erityisesti kiveyksen koillispääty oli hyvin suoraviivaisesti ja tiiviisti kivin rajattu.

Kiveyksen vastakkaisissa päädyissä oli tässä vaiheessa voimakkaat nokialueet. Neljännen kivikerran pinta oli vielä tiivis, koillispäätyä reunustivat suuret kivet ja aivan koillisnurkassa oli rajausta tehty pienellä, pystyllä ohuella kivilaa'alla (F145330:24,27-29).

Seuraavien kolmen kivikerroksen myötä kiveys harveni. Sen molempiin päihin saatiin varovasti kaivettua esille jälkiä pitkäköistä, tulisijan pituusakselin suuntaan asetetuista hiiltyneistä puista. Kummastakaan päädyistä ei hiiltyneet puut tai hiilialue ulottunut kiveyksen keskusta. Hiiltynyt puu on reunustanut kiveystä myös sen eteläreunalla, mutta emme saaneet sitä kaivettua kunnolla esille. Lyhyitä puita on ollut myös rakennelman koillispäädyssä pidemmän vieressä sekä lounaispäädyn pitkän puun länsipuolella oli jälkiä lyhyimmistä hiiltyneistä puista (F145330:31,32,37,38; D61236:5,6). Kiveyksen pohjalla - 7. kivikerta - oli muutama suurempi kivi ja hajanaisesti joitakin pienempiä. Tässä pohjatasossa kivet eivät olleet yhtä palaneita kuin mitä ne ylemmissä kerroksissa olivat. Koko kiveys väreineen loppui muutama sentti tämän tason alapuolella (D61236:8).

Kiveyksen koko säilyi sen pinnasta aina kuudennen kivikerroksen pintaan suurin piirtein samana eli sen pituus 140 cm ja leveys 110 cm (F145330:34-38; DG61236:5). Kiveyksen pohjaosan, 7.kivikerran pinta, oli hieman pienempi: pituus 115 cm ja leveys 70 cm. Syvyyttä kiveyksellä oli sen pinnasta mitaten pohjaan noin 40 cm, kiveyksen pintahan tuli esille noin 40 cm:n syvyydessä eli kiveyksen pohja oli noin 80 cm:n syvyydessä.

Kiveyksestä itsestään ei tullut löytöjä; vain kaksi löytöä sen kaivausalueelta: koekuopan 14 laajennuksesta, kerroksesta 20-30 cm löytyi kvartsiydin ja kiveyksen reunasta löytyi kerroksesta 40-45 cm kvartsi-iskos.

Kiveyksestä lähetettiin hiiltynyttä puuta Helsingin yliopiston luonnontieteellisen keskusmuseon ajoituslaboratorioon ajoitukseen (Hela-1855) ja tulokseksi saatiin 5340 ± 45 BP, joka laboratorion kalibroinnin mukaan on noin 4300 calBC (ajoitus kertomuksen liitteenä).

Kiveys on ollut haudutuskuoppa, jolloin kivet lienee pääosin lämmitetty tulella muualla ja ladottu sitten haudutusta varten kuoppaan. Tämä selittäisi palaneen maan lähes täydellisen puuttumisen ja noen vähyden, vaikka kivet ovat olleet kovassa kuumuudessa. Rakennetta voisi verrata nykypäivän rosvopaistin kypsennyskuoppaan.

Merkkejä tulvasta?

On paljon mahdollista, että Saunalahti 2 –asuinpaikkaa on kohdannut tulva jossain vaiheessa kivikautta. Kiveyksen pinta tuli esille puhtaana, selvän maannoksen alaosasta, noin 35-40 cm:n syvyydestä. Koeojan itäpäädyssä havaittiin vaalean hiekan alla, noin 30 cm:n syvyydessä tummaa punervaa maata. Toisaalta asuinpaikalta tulivat ensimmäiset löydöt heti kymmenen senttimetrin kaivauskerroksesta, turpeen alta. Tarkemmat tutkimukset sekä mahdollinen asuinpaikan pinnempää löytyneen palaneen luun ajoittaminen voisivat selvittää asiaa.

Löydöt

Koeoja:

kvartsikaapimia 5 kpl (22,3 g)
 kvartsiesineitä 7 (85,6)
 kvartsiytimiä 4 (127)
 kvartsi-iskoksia 441 (878,41)
 pii-iskoksia 1 (1)
 palanutta luuta 3 g
 hiotun kiviesineen kpl 1 (1)

Koekuopat:

kvartsikaapimia 5 kpl, (45,6 g)
 kvartsiesineitä 2 (10)
 kvartsiytimiä 2 (11,2)
 kvartsi-iskoksia 143 (303,7)
 hiotun kiviesineen kpl 1 (20,7)

Saunalahti 2 –asuinpaikalta löydettiin kvartsintyöstöön ja käyttöön liittyviä löytöjä. Hiotun kiviesineen kappaleita löytyi vain kaksi. Palanutta luuta löytyi vain kolme grammaa.

Tiivistelmä

Enon Saunalahti 2 –nimisellä kivikautisella asuinpaikalla tutkittiin tontin Rno 133:28 alueella kivikautisen asuinpaikan laajuutta. Tontille kaivettiin 14 neliömetrin suuruista koekuoppaa sekä koeoja laajennuksineen (10 m²). Yhteensä kaivettiin 24 m².

Neljästätoista koekuopasta neljä oli löydötöntä. Palanutta luuta löytyi kolme grammaa. Löytöaineisto koostui kvartsin työstön erivaiheissa syntyneestä jätteestä; kvartsikaapimia, -esineitä ja esineen kappaleita löytyi yhteensä 19.

Kulttuuri- tai likamaata löytyi vain koeojasta ja koekuopasta 1. Koekuopassa oli likamaaläikkä ja koeojassa kulttuurimaata oli paksuimmillaan noin 20n cm. Koekuopasta 14 tuli noin 40 cm:n syvyydeltä esiin kiveyksen pinta. Kiveys oli noin 40 cm paksu. Se oli tiiviisti ladottu ja kivet olivat pahoin tulevissa haurastuneet. Rakenteen pohjalla olleet kivet olivat kärsineet vähiten. Kiveyksen

reunoilla oli hiiltyneen puun jäännöksiä ja voimakkaasti nokea, palanutta maata ei kiveyksessä juurikaan liittynyt. Kyseessä lienee paistokuopan jäännös.

Tontilla sijaitseva muinaisjäännös saatiin rajattua (kartta sivulla 17). Asuinpaikan laajuus on noin 50x40 m. Kesän 2008 tutkimuksissa kivistinen asuinpaikka saatiin riittävästi tutkittua tontin eteläosaa lukuun ottamatta. Koeojassa ja koekuopissa 1 ja 14 ilmenneet rakenteet – kulttuurivärit ja kiveys – edellyttävät ennen mahdollisten rakennushankkeiden toteuttamista lisätutkimuksia (kartta sivulla 30).

Negatiivit

- F145330:1 Yleiskuva Saunalahden ja Saunalahti 2:n kivistisille asuinpaikoille, pohjoisesta
- F145330:2 Yleiskuva Saunalahden ja Saunalahti 2:n kivistisille asuinpaikoille, pohjoisesta
- F145330:3 Yleiskuva Saunalahden ja Saunalahti 2:n kivistisille asuinpaikoille, pohjoisesta
- F145330:4 Yleiskuva Saunalahden ja Saunalahti 2:n kivistisille asuinpaikoille, pohjoisesta
- F145330:5 Saunalahti 2, koeoja, kuvattu idästä
- F145330:6 Koeojan ruudut 50/492-493, taso 20 cm, kuvattu koillisesta
- F145330:7 Panoraaman osa, yleiskuva Saunalahden ja Saunalahti 2:n kivistisille asuinpaikoille Ahvenisen sillalta
- F145330:8 Panoraaman osa, yleiskuva Saunalahden ja Saunalahti 2:n kivistisille asuinpaikoille Ahvenisen sillalta
- F145330:9 Koeojan pääty(itä)profiili, linja y = 500, ruutu x = 50, kuvattu lännestä
- F145330:10 Koeojan ruudut 49-50/496-497, taso noin 10 cm, kuvattu kaakosta
- F145330:11 Yleiskuva, etualalla Saunalahti 2 ja taustalla Saunalahden kivistinen asuinpaikka
- F145330:12 Koekuoppa 14, kaivettu noin 40 cm, kuvattu lounaasta
- F145330:13 Koekuoppa 14, kiveyksen toinen kivistisosa, kuvattu etelästä
- F145330:14 Koekuoppa 14, kiveyksen pinta, ensimmäinen kivistisosa, kuvattu lounaasta
- F145330:15 Koeoja, ruudut 50/492-493, taso 20 cm, kuvattu idästä
- F145330:16 Koekuoppa 14, kiveyksen toinen kivistisosa ja pohjoisprofiili, kuvattu etelästä
- F145330:17 Koekuoppa 14, kiveyksen toinen kivistisosa, lähikuva, kuvattu etelästä
- F145330:18 Koekuoppa 14, kiveyksen kolmas kivistisosa, kuvattu etelästä
- F145330:19 Koekuoppa 14, kiveyksen toinen kivistisosa, kuvattu lounaasta
- F145330:20 Koekuoppa 14, kiveyksen toinen kivistisosa, ympärillä laajennus tasossa 40 cm, kuvattu etelästä
- F145330:21 Koekuoppa 14, kiveyksen kolmas kivistisosa, kuvattu koillisesta
- F145330:22 Koekuoppa 14, kiveyksen kolmas kivistisosa, kuvattu idästä
- F145330:23 Koekuoppa 14, kiveyksen kolmas kivistisosa, kuvattu etelästä
- F145330:24 Koekuoppa 14, kiveyksen neljäs kivistisosa, kuvattu etelästä
- F145330:25 Koekuoppa 14, kiveyksen kolmas kivistisosa, jota kaivettu hieman syvemmälle, kuvattu etelästä
- F145330:26 Koekuoppa 14, kiveyksen kolmas kivistisosa, kuvattu luoteesta
- F145330:27 Koekuoppa 14, kiveyksen neljäs kivistisosa, yksityiskohta koillisreunasta, kuvattu koillisesta
- F145330:28 Koekuoppa 14, kiveyksen neljäs kivistisosa, kuvattu koillisesta
- F145330:29 Koekuoppa 14, kiveyksen neljäs kivistisosa, yksityiskohta lounaisreunasta, kuvattu eteläkaakosta
- F145330:30 Koekuoppa 14, kiveyksen viides kivistisosa, kuvattu etelästä
- F145330:31 Koekuoppa 14, kiveyksen viides kivistisosa, lähikuva, kuvattu etelästä

- F145330:32 Koekuoppa 14, kiveyksen viides kivikerros,yksityiskohta lounaispäädyistä, etelästä
 F145330:33 Koekuoppa 14, kiveyksen viides kivikerros,kuvattu koillisesta
 F145330:34 Koekuoppa 14, kiveyksen kuudes kivikerros,kuvattu etelästä
 F145330:35 Koekuoppa 14, kiveyksen kuudes kivikerros,kuvattu kaakosta
 F145330:36 Koekuoppa 14, kiveyksen kuudes kivikerros,kuvattu koillisesta
 F145330:37 Koekuoppa 14, kiveyksen kuudes kivikerros,lähikuva,kuvattu koillisesta
 F145330:38 Koekuoppa 14, kiveyksen kuudes kivikerros,kuvattu luoteesta
 F145330:39 Yleiskuva tutkimusalueelle,edessä putkilinja,alhaalla suojattuna kk 14, pohjoisesta
 F145330:40 Kaivaustyöryhmä:Tommy Sjöblom(piirt.),Jari-Matti Kuusela(tutkimus.av.),Janne Rantanen,Lauri Mäntylä

Diat

- D61236:1 Koekuoppa 14,kiveyksen 2. kivikerta, laajennusta kaivettu noin 30 cm,kuvattu etelästä
 D61236:2 Koekuoppa 14,kolmas kivikerros,kuvattu etelästä
 D61236:3 Koekuoppa 14,kolmas kivikerros,kuvattu idästä
 D61236:4 Koekuoppa 14,kolmas kivikerros,kuvattu luoteesta
 D61236:5 Koekuoppa 14,kuudes kivikerros,kuvattu luoteesta
 D61236:6 Koekuoppa 14,seitsemäs kivikerros,kuvattu luoteesta
 D61236:7 Koekuoppa 14,seitsemäs kivikerros,kuvattu etelästä
 D61236:8 Koekuoppa 14,kiveyksen pohja,kuvattu etelästä

Digikuvat

- DG340:1 Yleiskuva tutkimusalueelle Ahvenisen sillalta, kaakosta
 DG340:2 Yleiskuva tutkimusalueelle Saunalahden pohjukasta,edessä Saunalahti 2
 DG340:3 Yleiskuva tutkimusalueelle Saunalahden pohjoisrannalla, idästä
 DG340:4 Yleiskuva tutkimusalueelle vesi- ja viemäriinjan oikealla puolella,pohjoiskoillisesta
 DG340:5 Panoraama, vas Saunalahden kivikautinen asuinpaikka, oik. Saunalahti 2, pohjoisesta
 DG340:6 Koeoja tontilla 133:28, kuvattu koillisesta
 DG340:7 Koeojan ruudut 50/492-493,taso 20 cm, kuvattu koillisesta
 DG340:8 Koeojan ruudut 50/492-493,taso 40 cm, kuvattu idästä
 DG340:9 Koeojan ruudut 49-50/496-497,taso noin 10 cm, kuvattu kaakosta
 DG340:10 Koeojan eteläprofiilia, $x = 49$,ruutu $y = 496$, kuvattu pohjoisluoteesta
 DG340:11 Koeojan pääty (itä) profiili,linja $y = 500$,ruutu = 50, kuvattu lännestä
 DG340:12 Yleiskuva tutkimusalueelle, edessä putkilinja, alhaalla suojattuna kk14, kuvattu pohjoisesta
 DG340:13 Koekuoppa 14, kaivettu noin 40 cm, kuvattu lounaasta
 DG340:14 Koekuoppa 14, kiveyksen pinta, ensimmäinen kivikerta, lounaasta
 DG340:15 Koekuoppa 14, kiveyksen toinen kivikerta, kuvattu etelästä
 DG340:16 Koekuoppa 14, yksityiskohta kiveyksen lounaisreunasta, kuvattu etelästä
 DG340:17 Koekuoppa 14, kiveyksen toinen kivikerros ja pohjoisprofiili, etelästä
 DG340:18 Kaivaustyöryhmä,vas: Tommy Sjöblom, Jari-Matti Kuusela, Janne Rantanen ja Lauri Mäntylä

F145330:1-4 Yleiskuva Saunalahden ja Saunalahti 2:n kivikautisille asuinpaikoille.

F145330:7 Panoraama Saunalahden ja Saunalahti 2:n kivikautisille asuinpaikoille Ahvenisen sillalta.

F145330:39 Yleiskuva tutkimusalueelle, edessä putkilinja, alhaalla suojattuna kk 14, kuvattu pohjoisesta.

F145330:16 Koekuoppa 14, kiveyksen toinen kivi-kerros ja pohjoisprofiili, kuvattu etelästä.

F145330:14 Koekuoppa 14, kiveyksen pinta, ensimmäinen kivikerta, kuvattu lounaasta.

F145330:17 Koekuoppa 14, kiveyksen toinen kivi-kerros, kuvattu etelästä.

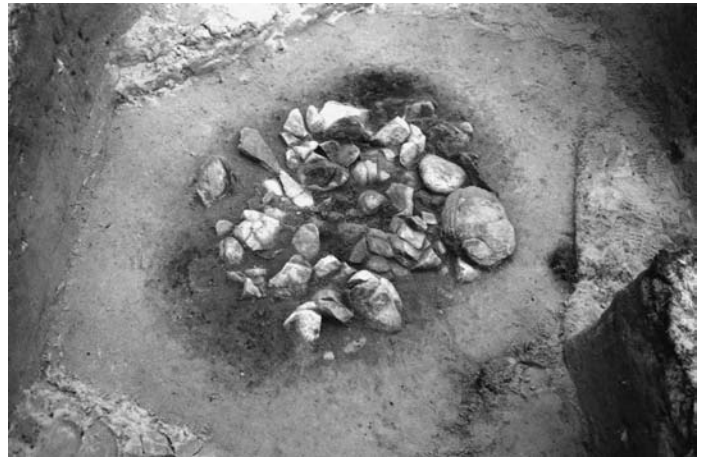
F145330:18 Koekuoppa 14, kiveyksen kolmas kivi-kerros, kuvattu etelästä.

F145330:22 Koekuoppa 14, kiveyksen kolmas kivi-kerros, kuvattu idästä.

F145330:23 Koekuoppa 14, kiveyksen kolmas kivikerros, kuvattu etelästä.

F145330:24 Koekuoppa 14, kiveyksen neljäs kivikerros, kuvattu etelästä.

F145330:27 Koekuoppa 14, kiveyksen neljäs kivikerros, yksityiskohta koillisreunasta, kuvattu koillisesta.

F145330:29 Koekuoppa 14, kiveyksen neljäs kivikerros, yksityiskohta lounaisreunasta, kuvattu eteläkaakosta.

F145330:31 Koekuoppa 14, kiveyksen viides kivikerros, lähikuva, kuvattu etelästä.

F145330:34 Koekuoppa 14, kiveyksen kuudes kivikerros, kuvattu etelästä.

F145330:35 Koekuoppa 14, kiveyksen kuudes kivikerros, kuvattu kaakosta.

F145330:38 Koekuoppa 14, kiveyksen kuudes kivikerros, kuvattu luoteesta.

F145330:10 Koeojan ruudut 49-50/496-497, taso noin 10 cm, kuvattu kaakosta.

F145330:15 Koeoja, ruudut 50/492-493, taso 20 cm, kuvattu idästä.